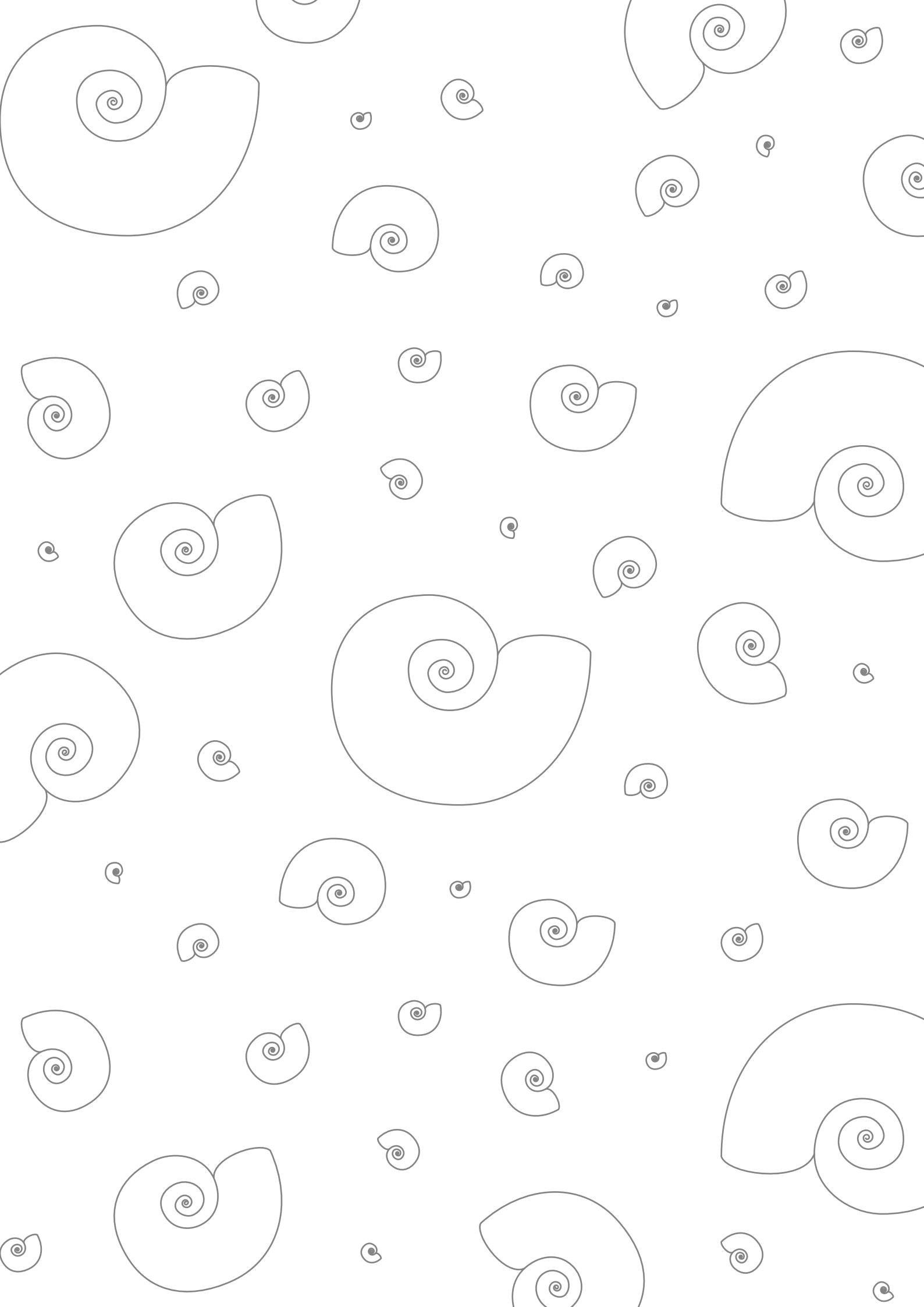

Річний звіт 2017

український
центр
суспільних
даних

РІЧНИЙ ЗВІТ

2017

Український центр суспільних даних був заснований у травні 2015 року. Протягом майже трьох років ми впевнено розвивалися в організаційному плані і, водночас, послідовно просували ідею важливості якісної та відповідальної роботи з даними у нашому суспільстві.

З кожним роком ми реалізовуємо все більш масштабні і цікаві проекти, які стосуються різних сфер. Нам довіряють партнери і донори із США та Європи. В Україні ми співпрацюємо з аналітичними центрами, державними установами, громадськими організаціями, малим та середнім бізнесом.

У 2017 році ми почали працювати з даними у сфері охорони здоров'я (а саме із статистикою щодо паліативної допомоги), з гендерними даними (аналізуючи відкриті дані Мінюсту). Загалом, протягом 2017 року ми реалізували 7 проектів, що стосувалися різних сфер суспільної діяльності. Це були і тренінги, і дослідження, і розробка інструментів для роботи з даними.

Сьогодні ми й надалі продовжуємо рухатися у напрямку розвитку відкритих даних, підвищення якості даних, вдосконалення систем збору даних.

Наша місія

Ми прагнемо
створювати суспільство
розумних рішень

Суспільство, у якому політики, бізнес, громадськість приймають виважені рішення на основі даних з різних сфер, які адекватно відображають реальність.

Для цього ми:

- збираємо і систематизуємо масиви даних;
- розробляємо системи (в т. ч. геоінформаційні) для зручного і наочного представлення даних;
- готуємо аналітичні звіти на основі комплексного аналізу даних;
- створюємо онлайн інструменти для роботи з даними;
- підвищуємо культуру роботи з даними серед експертів та громадськості.

Тренінги

Відкриті дані для державних службовців

Проект здійснювався за фінансування Національного фонду на підтримку демократії (National Endowment for Democracy), у партнерстві з Українським освітнім центром реформ, та за підтримки Державного агентства з питань електронного урядування України.

Дводенні тренінги проходили у 5 містах України (Києві, Львові, Одесі, Харкові та Дніпрі), таким чином, участь у тренінгах взяли учасники з усіх регіонів України.

Тематика тренінгів:

- концепція відкритих даних, приклади використання відкритих даних в Україні та за кордоном;
- формати даних, машиночитані дані, структурування та очищення даних, формати відкритих даних;
- обробка даних засобами електронних таблиць;
- основи статистики та аналізу даних, візуалізація даних;
- підготовка даних до публікації в якості відкритих даних;
- мікродані та проблеми захисту персональних даних.

Заявки до участі у тренінговій програмі подали майже 400 осіб. Були відібрані і пройшли навчання 167 осіб — фахівці зі сфер освіти, охорони здоров'я, поліції, юстиції, а також спеціалісти відділів ІТ та доступу до публічної інформації органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

В ході реалізації проекту ми провели п'ять вебінарів (кожен відповідав окремій темі тренінгу) для учасників, які з тих чи інших причин не змогли потрапити на тренінги, а також для всіх охочих. Вебінари загалом переглянули більше ніж 1800 разів.

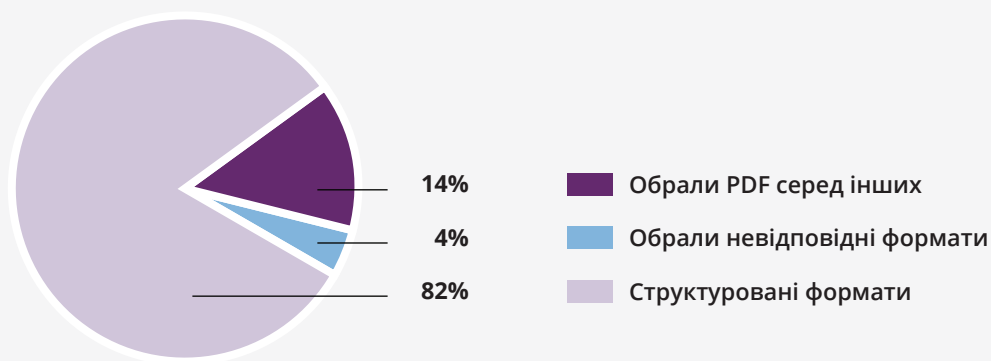
Через два місяці після завершення тренінгів ми провели опитування, щоб виявити, як змінилися практики роботи з даними серед учасників, наскільки корисними і прикладними були проведені тренінги.

Значна кількість опитаних учасників відзначили зміни на краще. Про зростання ефективності роботи з даними повідомили 75% респондентів, про підвищення культури роботи з даними (вимагання у колег чистих та охайних даних) — 57%, про зміну форматів для оприлюднення зазначили 21% опитаних.

Оприлюднювати більше наборів даних стали 10% опитаних (скоріш за усе, внаслідок отриманих знань про публічність майже всієї інформації, якою володіє розпорядник), а 1,4% — навпаки, менше (можливою причиною цього може бути відмова від публікації у неструктурованих форматах, наприклад, у PDF чи сканованих зображеннях).

Розподіл відповідей на питання “Які з наведених файлових форматів більш придатні для публікації відкритих даних?” — серед варіантів відповідей були вказані різні типи файлів.

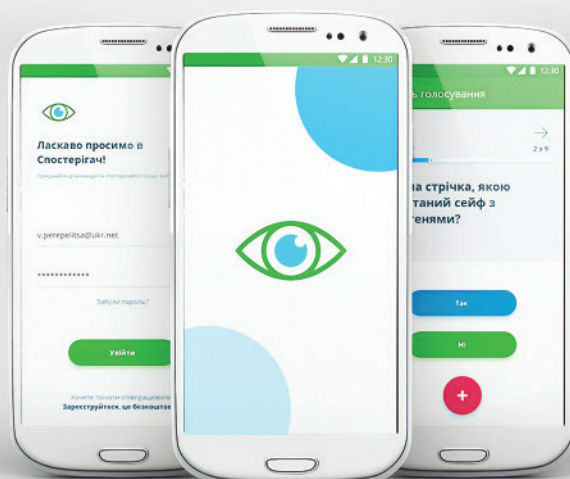
Так, учасники навчилися визначати, що таке структуровані дані та формати файлів, які можуть бути використані для оприлюднення відкритих даних (82%), хоча дехто з учасників все ще вважає, що в PDF можна оприлюднювати відкриті дані. Аналіз отриманих відповідей дозволив нам зробити висновок, що тренінги “Відкриті дані для державних службовців” допомогли працівникам органів виконавчої влади та місцевого самоврядування поглибити теоретичні і практичні знання у сфері відкритих даних, їх обробки та захисту. Також, комунікація з державними службовцями стосовно відкритих даних виявила наявні проблемні питання, щодо яких ми розробили відповідні рекомендації і надали їх Державному агентству з питань електронного врядування (<https://bit.ly/2qJiXuc>).

Смартфон-додаток для спостерігачів на виборах

В рамках реалізації напрямку з розробки інструментів для збору та аналізу даних, команда Українського центру суспільних даних, за підтримки New Media Development Group NFP, розпочала роботу над створенням системи з масштабним застосуванням мобільного додатку для спостереження за перебігом виборів. Повна реалізація проекту запланована протягом 2018 року.

За допомогою додатку для смартфона спостерігачі зможуть оперативно збирати дані про хід виборчого процесу та фіксувати порушення.

Для зручної роботи спостерігача, у систему будуть введені сценарії (шаблони), в яких будуть представлені всі етапи процесів: до дня голосування, в день голосування, під час підрахунку голосів та встановлення результатів.

Окрім того, для фіксування порушень буде “гаряча кнопка”, натиснувши яку, спостерігач фіксує порушення, його тип, може додати фото чи відео. Також можна буде отримати зразок для коректного складання відповідного акту про порушення.

За необхідності, спостерігач може проводити фото та відеофіксацію та додавати відзняті матеріали до відповідних даних.

Система призначена для спостерігачів від громадських організацій та виборчих штабів. Її використання дозволить суттєво оптимізувати роботу, зробить фіксацію даних про перебіг виборчого процесу максимально простим та швидким. А це, в свою чергу, підніме прозорість і чесність виборів, допоможе кандидатам та їх штабам оперативно реагувати та захищати, в разі потреби, голоси своїх виборців.

Тренінги

Робота з даними для об'єднань малого та середнього бізнесу

Експерти Українського центру суспільних даних провели програму тренінгів та коучингу для об'єднань малого та середнього бізнесу щодо роботи з даними: збору, обробки, аналізу, представлення та використання — як у рамках надання кращих послуг своїм членам, так і з метою кращої адвокації, впливу на середовище, в якому працює малий та середній бізнес України.

Навчальна програма була здійснена у рамках проекту “Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств”, що реалізовується Програмою розвитку ООН в Україні (ПРООН) у співпраці з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, за фінансової підтримки Уряду Швейцарської конфедерації.

Загалом, ми провели один вебінар і серію очних тренінгів для представників семи бізнес-об'єднань, під час яких розглянули такі питання:

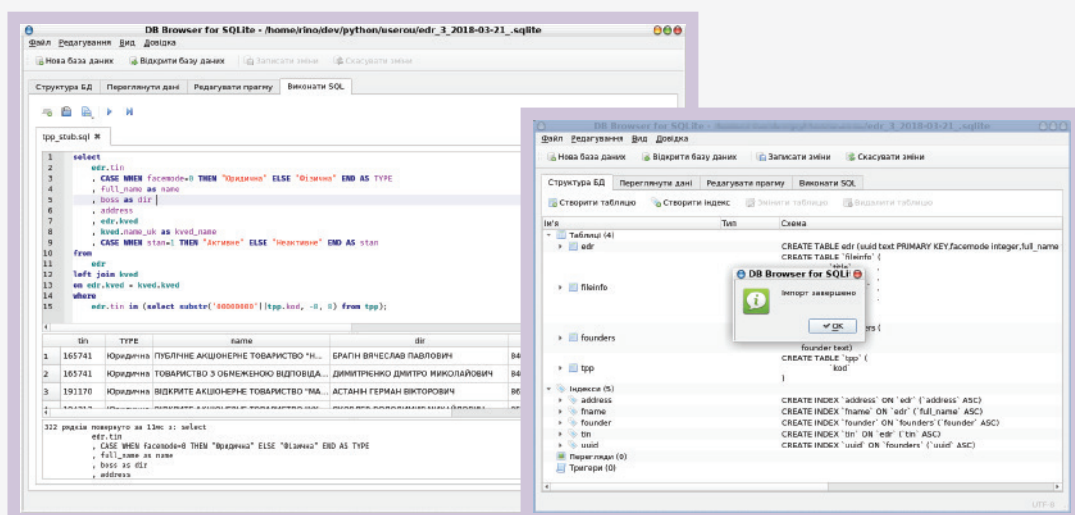
- отримання даних від членів, опитування членів;
- проведення власних досліджень;
- формати даних, очищення і структурування даних;
- отримання даних про середовище;
- методи обробки, систематизації та аналізу даних;
- відповідальна робота з даними;
- створення продуктів на основі даних;
- безпека даних і поширення даних.

Також наші фахівці провели спеціалізовані консультації та коучінг для співробітників окремих бізнес-об'єднань щодо розробки власних індексів, збору, конвертації та аналізу відкритих даних, покращення систем організації даних в роботі бізнес-об'єднань, більш ефективного використання даних у маркетингових цілях, адвокації та лобювання.

В межах проекту ми розробили набір інструментів для об'єднань малого і середнього бізнесу, що дозволяють використовувати в роботі відкриті дані міністерства юстиції, а саме Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

За допомогою цих інструментів користувачі мали можливість:

- визначати питому вагу чоловічої та жіночої статі серед керівного складу суб'єктів господарювання;
- визначати типи населених пунктів, що є місцем реєстрації суб'єктів господарювання;
- здійснювати аналіз Єдиного державного реєстру в розрізі видів економічної діяльності та ознаки зовнішньо-економічної діяльності (із використанням даних Реєстру заяв на відшкодування ПДВ).

Дослідження

Жінки та чоловіки на керівних посадах в Україні

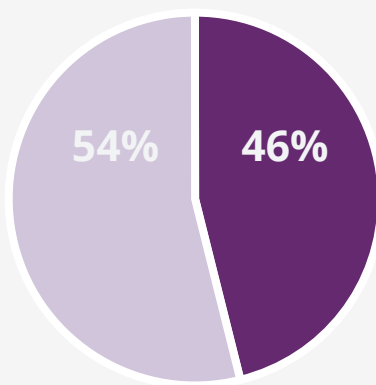
Це дослідження великого масиву відкритих даних було здійснено в рамках проекту Програми розвитку ООН в Україні “Зміцнення бізнес-об’єднань малих і середніх підприємств”, у співпраці з ГО “Ліга ділових та професійних жінок України”. Воно стало спробою поглянути на тенденції лідерства чоловіків і жінок у офіційно зареєстрованих установах, організаціях та підприємствах, у тому числі у розрізі галузей та видів діяльності. Відкриті дані ЄДРПОУ, оприлюднені Міністерством юстиції України у червні 2017 року, були використані як основний масив даних у аналізі. Всього ми обробили масив із понад 6 млн записів ЄДРПОУ. Для аналізу використано 2 706 837 записів щодо активних юросіб і ФОП.

Запитання, на які ми спробували дати відповіді у цьому дослідженні:

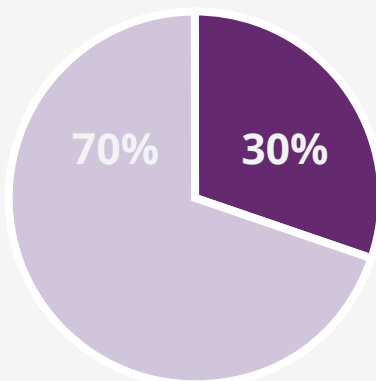
1. Наскільки великим є гендерний дисбаланс серед керівників організацій та підприємців в Україні?
2. У яких галузях та видах діяльності більше керівників-жінок, з чим це може бути пов’язано?
3. Чи існують якісь регіональні чи географічні особливості гендерного розподілу керівників та підприємців?

Дані ЄДРПОУ не мають окремого поля “стать”, але містять прізвище, ім’я та по батькові фізичних осіб — підприємців та керівників юридичних осіб. Відповідно, використання спеціалізованого програмного забезпечення дало можливість ідентифікувати стать фізичної особи — підприємця або керівника юридичної особи з реєстру, використовуючи для ідентифікації суфікси по батькові “-ович / -ич” для чоловіків та “-івна / -івна” для жінок.

Виділивши основний вид економічної діяльності (клас) за КВЕД, який був вказаний під час реєстрації юридичної особи чи ФОП, ми зробили аналіз за галузями, розділами та класами КВЕД, також за регіонами; за типом населеного пункту (місто/село); за розміром (чисельністю населення) населеного пункту.

1 708 909 ФОПів — 63% від усіх суб’єктів економічної діяльності

997 928 юридичних осіб — 37% від усіх суб’єктів економічної діяльності

Проведене дослідження дозволило нам зробити такі висновки:

1. Гендерний дисбаланс є значним серед керівників організацій (70% чоловіків-керівників і 30% жінок-керівниць) і майже відсутній серед фізичних осіб-підприємців (54% чоловіків і 46% жінок). Загальне співвідношення чоловіків та жінок серед керівників організацій та підприємців — 60% проти 40%.
2. Дисбаланс пов'язаний як з нижчою економічною активністю жінок, так і зі статусом жінок, що працюють: вони частіше є найманими працівниками, а частка самозайнятих та керівників/роботодавців серед них нижча, ніж серед чоловіків.
3. Керівництво організаціями у великих містах більш гендерно збалансоване, але значною мірою внаслідок того, що чоловіки частіше керують більш “жіночими” галузями. Водночас малі міста та села показують більш виражений гендерний профіль галузей.
4. В Україні існує одна переважно “жіноча” сфера — це освіта, а також окремі більш “жіночі” та “чоловічі” види діяльності у багатьох галузях.

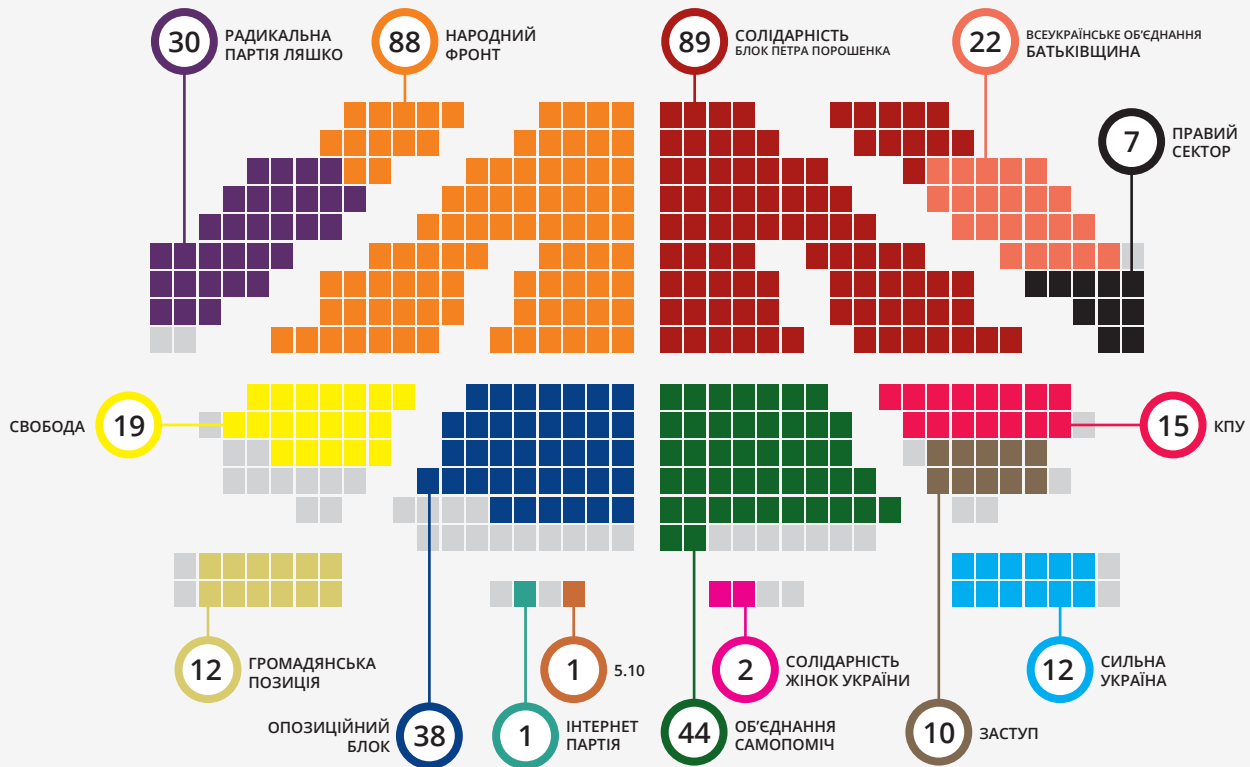
Результати дослідження доступні онлайн: <https://bit.ly/2vrzKHV>.

Моделювання

Виборчі системи з відкритими списками

Уже багато років в Україні тривають дискусії щодо запровадження виборчої системи з т.зв. “відкритими списками”. А коаліційною угодою 2014 року був навіть передбачений перехід на застосування пропорційної виборчої системи з відкритими списками на парламентських та окремих місцевих виборах. Разом з тим, оскільки у світі застосовуються десятки різних різновидів пропорційної виборчої системи з відкритими списками, то серед політиків було відсутнє єдине бачення щодо того, за якими виборчими системами мали б проводитись майбутні парламентські та місцеві вибори.

Тож Міжнародна фундація виборчих систем (IFES) в Україні провела дослідження “Виборчі системи з відкритими списками: в пошуках оптимальної моделі для України”. У дослідженні розглядалися основні переваги та недоліки різних різновидів виборчих систем, які можуть застосовуватись на виборах в Україні, основні елементи пропорційних виборчих систем, аналізуються законопроекти, спрямовані на реформування виборчої системи для парламентських виборів.

Публікація за результатами дослідження, для більш наочного пояснення, які б результати дала та чи інша виборча система, містить моделювання за результатами голосування на позачергових виборах народних депутатів України 26 жовтня 2014 року, яке здійснив голова правління Українського центру суспільних даних Сергій Васильченко. Було показано, як би “виглядав” склад Верховної Ради, якби вибори в 2014 р. відбувались за естонською, нідерландською, польською, чеською та шведською моделями виборів.

Це видання було поширене серед депутатів Верховної Ради України та громадськості, яка цікавиться виборчою тематикою. Публікація доступна онлайн: <https://bit.ly/2EZmjEI>.

Веб-сайт

Місцеві вибори в територіальних громадах України

У 2016 році за підтримки ОБСЄ, Канадського Міністерства закордонних справ, торгівлі та розвитку, Міністерства закордонних справ Норвегії та Уряду Королівства Данія, фахівці Українського центру суспільних даних в рамках проекту “Розбудова спроможності в проведенні навчання у виборчому процесі та підвищення обізнаності виборців” розробили нову версію сайту “Місцеві вибори в територіальних громадах” — info-vybory.in.ua.

Веб-сайт візуалізує інформацію про те, де, коли, і які вибори відбувалися чи відбудуться в територіальних громадах України, а також, серед іншого, показує динаміку процесу об’єднання територіальних громад у часі. Особливістю цього сайту є зручне представлення в одному місці щодо виборів у місцевих громадах, а також інтуїтивна і зручна навігація — знайти потрібну інформацію можна буквально за три кліки.

У 2017 році ми продовжували підтримку і наповнення сайту. За рік роботи на веб-сайті була відображена інформація про проведення найближчих виборів у громадах (сільських, селищних, міських радах, у нових об’єднаних громадах) в різних областях України. Загалом у 2017 році було призначено 1092 виборів в об’єднаних територіальних громадах, з них 660 — вибори до місцевих рад, 371 — вибори голови та 61 — старост.

Дослідження і розробки

Надійна статистична звітність у сфері паліативної допомоги

Паліативна допомога — це підхід, що покращує якість життя пацієнтів та їх сімей, що стикнулися з проблемами, пов'язаними з хворобами, які загрожують життю, через попередження та полегшення страждань, засобами ранньої ідентифікації та бездоганної оцінки, та подолання болю й інших проблем, фізичних, психологічних та духовних.

Сьогодні й досі неможливо з достатньо високою надійністю визначити, скільки людей в Україні страждає через відсутність якісної паліативної допомоги, скільки живе з хронічним больовим синдромом, а скільки людей — мають постійний доступ до ефективного знеболення або йде з життя з гідністю. Тобто, відсутня надійна система збору та узагальнення даних як щодо надання паліативної допомоги, так і щодо потреби у ній.

Тож, у 2017 році ми почали реалізовувати, за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”, проект “Надійна статистична звітність у сфері паліативної допомоги”. Метою проекту є аналіз наявних даних, розробка і впровадження надійної статистичної звітності щодо паліативної допомоги в Україні.

Ми проаналізували нормативно-правові документи, наявні статистичні форми, міжнародні практики щодо збору даних у сфері паліативної допомоги. Представили ключові проблеми, виявлені у наявних українських індикаторах, представили досвід провідних країн. Детальний опис дослідження міститься у звіті “Збір даних у сфері паліативної допомоги. Аналіз документів”.

Аналіз практики збору даних ми реалізували через надсилання запитів на надання публічної інформації до департаментів (управлінь) охорони здоров'я в регіонах, отримання, структурування та аналіз отриманих даних: <https://bit.ly/2HKRbpl>.

Одночасно, ми розробили проект форми медичної статистичної звітності щодо паліативної допомоги та онлайн-форму для збору даних на виконання Уніфікованого клінічного протоколу з хронічного больового синдрому. І проект форми медстатзвітності, і онлайн-форму ми апробували в пілотному регіоні — у Полтавській області.

Окремо, також змодельовали потребу в паліативній допомозі, на основі офіційної методики МОЗ, рекомендацій ВООЗ та ЮНІСЕФ, а також офіційних даних — причин смертності (Держстат) та поширеності захворювань (Медстат МОЗ).

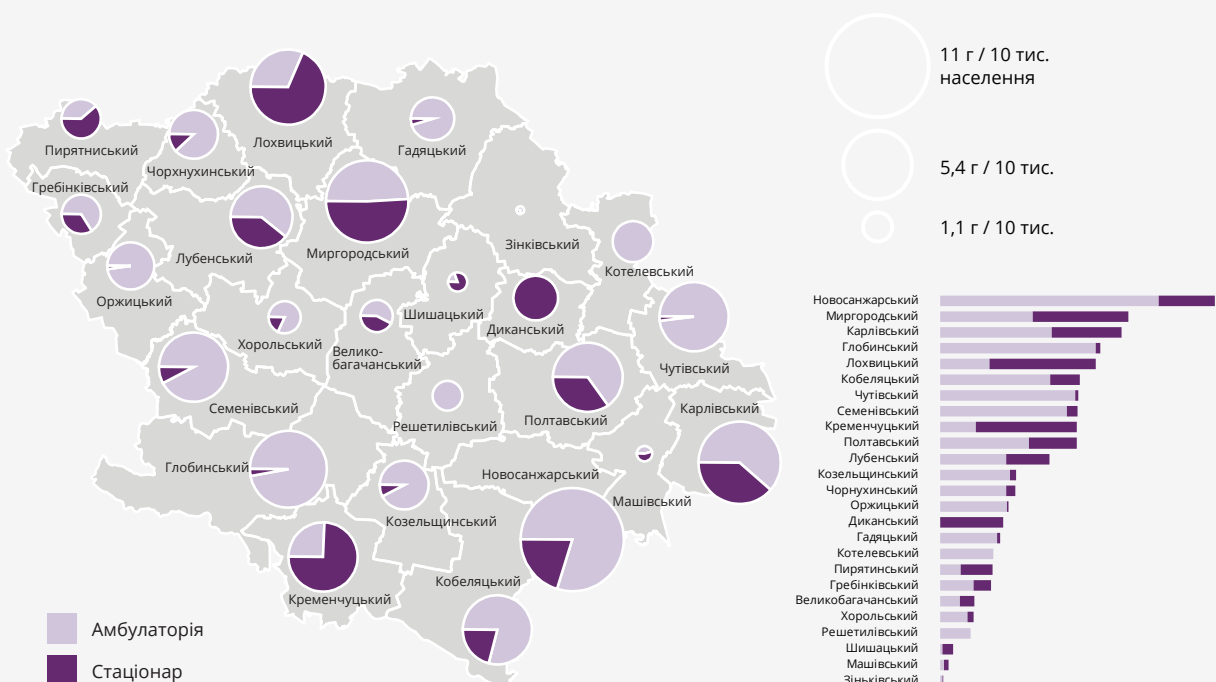
Сьогодні, одною з найбільших проблем лишається фіксація медичних даних лише у паперовій формі. При цьому не всі облздрави використовують навіть наявні дані, аргументуючи це відсутністю окремих офіційних статистичних спостережень з паліативної допомоги.

Поряд з тим виникає проблема якості даних у сфері охорони здоров'я, існує загроза фальсифікації певних показників. Важливим концептуальним питанням залишається операціоналізація різних видів паліативної допомоги з метою обліку — на противагу визначення статусу “паліативного пацієнта”.

Як показав аналіз даних, дотичних до паліативної допомоги (смертність, поширеність), проблема якості даних стоїть гостро загалом у сфері охорони здоров'я, є певні підозри щодо фальсифікації певних показників.

Численні помилки і неспівпадіння у даних свідчать про необхідність запровадження повноцінних електронних інформаційних систем, наскрізного обліку до рівня кожного пацієнта, отримання детальних даних в режимі реального часу та онлайн.

*Відпуск морфіну у мережі аптек КП “Полтавафарм”
у районах Полтавської області, у грамах, на 10 000 населення, 2015*

Моделювання

Потреба у паліативній допомозі в Україні

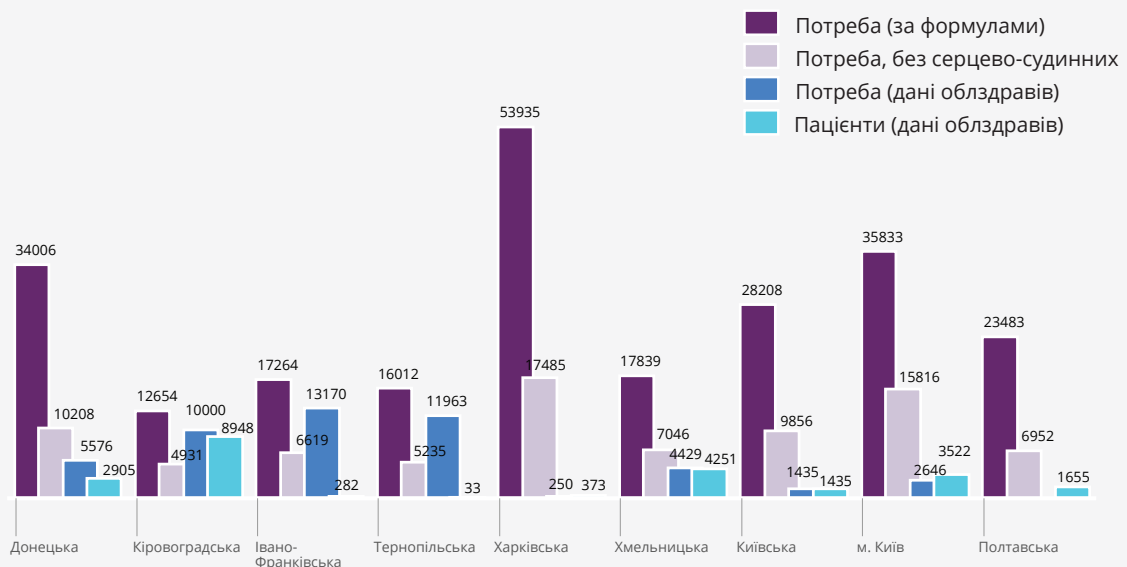
В рамках проекту “Надійна статистична звітність у сфері паліативної допомоги” ми провели дослідження (<https://bit.ly/2J7V6Mg>) з наміром виявити обсяг потреби у паліативній допомозі, на основі офіційних даних, використовуючи наявні офіційні методики. Розрахунки потреби для дорослих робилися на основі детальних даних щодо смертності за 2005–2016 роки, що були люб’язно надані Державною службою статистики України, а для дітей — на даних щодо поширеності захворювань за 2016 рік, дані люб’язно надані Центром медичної статистики МОЗ України. При цьому було використано підходи, рекомендовані для дорослих ВООЗ та Всесвітньою асоціацією паліативної допомоги (WPCA); для дітей — підходи рекомендовані ЮНІСЕФ та міжнародною мережею паліативної допомоги для дітей (ICPCN).

Дорослі		Діти	
Хвороби системи кровообігу	262 757	Хвороби системи кровообігу	121 255
Злоякісні новоутворення	62 924	Вроджені вади розвитку	98 125
Хронічні обструктивні запалення легенів	4 514	Дитячий церебральний параліч	9 923
Цироз печінки	3 828	Перинатальні стани	8 010
Туберкульоз	3 648	Цукровий діабет	5 374
ВІЛ/СНІД	3 214	Злоякісні новоутворення	4 651
Цукровий діабет	1 249	Розумова відсталість	3 625
Захворювання нирок	896	Запальні хвороби ЦНС	3 041
Хвороба Паркінсона	129	Туберкульоз	497
Хвороба Альцгеймера	117	Хронічний гепатит	455
Ревматоїдний артрит	112		
Множинний склероз	105		

Відповідно до даних Держстату, в 2016 році потреба в паліативній допомозі серед дорослих становила 343,5 тисяч осіб (985 осіб на 100 тисяч дорослого населення), а серед дітей — 255 тисяч (3 348 дітей на 100 тисяч дитячого населення).

Проведене дослідження показало величезну незадоволену потребу у паліативній допомозі в Україні. Значні відхилення у даних, наданих обласними управліннями та департаментами охорони здоров'я, свідчать про відсутність в державних органах системного підходу до підрахунку потреби. Незважаючи на те, що методичні рекомендації щодо розрахунку потреби населення у медичній допомозі (Наказ МОЗ №420) було затверджено у 2011 році, а Порядок надання паліативної допомоги (Наказ МОЗ №41) — у 2013 році, частина регіонів досі не дотримується наявної офіційної методології (як і наказу МОЗ України №494 від 2015 року, що містить порядок розрахунку потреби у сильнодіючих знеболювальних засобах).

*Задоволеність потреби у паліативній допомозі:
порівняння між регіонами*

Моделювання також дозволило нам виявити, що методологія розрахунку потреби паліативної допомоги недосконала. Відкритим залишається питання щодо достовірності первинних даних. Аналіз підтвердження причин смерті розтинами та порівняння показників смертності з аналогічними показниками у країнах “з високою якістю смерті” продемонстрували низьку якість даних. Схоже, що має місце невідповідність підходів щодо фіксації причин смерті в Україні та у розвинених країнах. Перше місце, яке за офіційними даними, займає Україна у світі за рівнем смертності від серцево-судинних захворювань, потребує додаткового аналізу на предмет масових фальсифікацій зареєстрованих причин смерті.

Фінансовий звіт

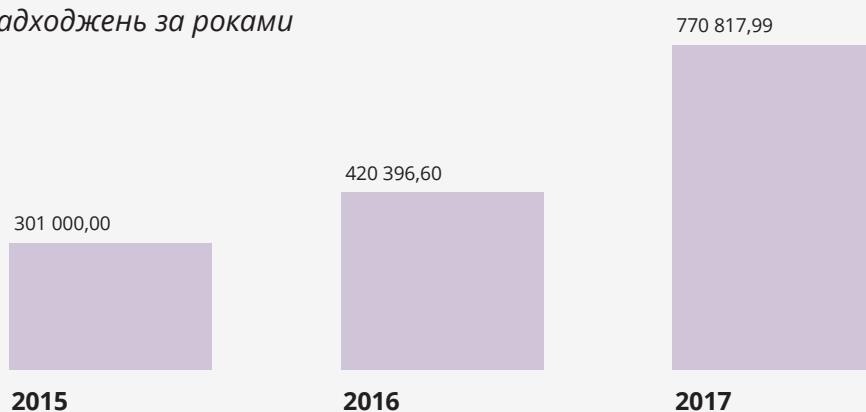
Надходження — 770 817,99 грн

Витрати — 518 329,04 грн

Динаміка надходжень за роками

Наша команда

Сергій Васильченко Голова правління

Відомий український електоральний географ, фахівець у сфері виборів, адміністративної реформи, геоінформаційних систем, електронного документообігу.

Андрій Горбаль Виконавчий директор

Понад 15 років досвіду планування, розробки та реалізації проектів, інформаційних кампаній та тренінгів щодо роботи з даними, розробки онлайн-інструментів.

Ренат Насрідінов Аналітик даних, програмувальник

Фахівець з обробки, очищення, структурування та аналізу даних. Тренер, адвентист відкритих даних, учасник Національної мережі тренерів з відкритих даних. Працював 13 років у Державній фіскальній службі.

Марія Носок Адміністратор проектів

Спеціаліст із соціальної роботи, гуманітарій. Досліджувала використання молодіжних платформ у реалізації соціальних проектів на сході України.

Катерина Потапенко Фінансовий менеджер

Досвідчений фахівець у сфері бухгалтерського обліку і аудиту, 6 років роботи в податковій і 13 років в аудиторській практиці.

Олексій Суховій Консультант

Експерт з медичної статистики, психіатр, старший науковий співробітник ДУ "ІНВХ ім. В. К. Гусака НАМН України".

Євген Шульга Консультант

Тренер, фахівець з аналізу і візуалізації даних, директор з розвитку Центру соціально-економічних досліджень "CASE Україна".

Микола Нілов Консультант

Тренер з виборчої тематики (і не тільки). Досвід роботи в адмініструванні виборів та у виборчих кампаніях — з 2004 року.

Оксана Сидорук
Консультант

Соціолог, тренер, CIM PD, 15 років професійного досвіду соціальних та маркетингових досліджень, фахівець з дослідження комунікацій.

Вадим Гудима
Консультант

Тренер, аналітик, експерт з цифрової безпеки, питань захисту приватності та відповідального використання даних.

Антон Форосенко
Консультант

Провідний розробник веб-систем та мобільних застосунків

Жанна Форосенко
Консультант

Розробник веб-систем, експерт з геоінформаційних систем

Віталій Перепелиця
Консультант

Веб-дизайнер, розробник інтерфейсів

Віталій Казаков
Консультант

Програміст, веб-розробник, системний адміністратор

Віталій Муж
Консультант

Фахівець у сфері соціології споживання, маркетингу, футурології

Контакти

socialdata.org.ua

inbox@socialdata.org.ua

+380 (44) 331 78 32

вул. Казимира Малевича 86-Б
м. Київ, 03150, Україна

український
центр
суспільних
даних

